

Retningslinjer

vedrørende brug af fysisk magt
i dagtilbud og skoler

Retningslinjer vedrørende brug af fysisk magt i dagtilbud og skoler

Formålet med retningslinjerne for magtanvendelse er at skabe fælles opmærksomhed på forebyggelse af brugen af magt og sikre en fælles forståelse af, hvad magtanvendelse er. Retningslinjerne er med til at sikre både medarbejderens, samt barnets/den unges tryghed og sikkerhed.

Lovgrundlag og konventioner m.m.

Det er altid et mål i sig selv at undgå brug af magt og magtanvendelse må aldrig stå alene.

Børn og voksne er ligestillede i lovgivningen.

Grundlovens § 71 - den personlige frihed er ukrænkelig

Straffeloven

§ 13 - Nødværge

§ 14 - Nødret

Folkeskoleloven

§ 52 - Fremme af god orden i skolerne

§ 10 i bekendtgørelse nr. 697 af 23.06.2014

Foranstaltninger til fremme af god orden i folkeskolen:

”Legemlig afstraffelse og nedværdigende behandling er ikke tilladt”.

Den europæiske menneskeretskonvention

Artikel 3. Forbud mod tortur. Ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelige eller vanærende behandling eller straf.

FN konventionen af 20.11.1989 – Børnekonventionen

Artikel 3 (uddrag). I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for social velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række.

Artikel 19 (uddrag). Deltagerstaterne skal træffe alle passende lovgivningsmæssige, administrative, sociale og uddannelsesmæssige forholdsregler til beskyttelse af barnet mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse, herunder seksuel misbrug, medens barnet er i forældrenes, værgens eller andre personers varetægt.

Sådan beskyttende foranstaltninger bør i passende omfang omfatte virkningsfulde retningslinjer, såvel for udformning af sociale programmer, der kan yde den nødvendige støtte til barnet og til dem, der har barnet i deres varetægt, som til andre former for forebyggelse og identifikation, rapportering, henvisning, undersøgelse, behandling og opfølgende tilfælde af børnemishandling, som beskrevet ovenfor og om nødvendigt til retsforfølgelse.

Magtformer

1. Afstraffelse

Det er ulovligt at bruge magt til at straffe et barn.

2. Beskyttelse

At forhindre et barn i at skade sig selv eller andre.

3. Opdragelse

At regulere et barns adfærd med magt.

Mindsteindgreb og proportionalitetsprincipper (*inspireret af vejledning til Voksenansvarsloven*)

Magtanvendelse og indgreb i selvbestemmelsesretten skal altid stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal udøves så skånsomt og kortvarigt, som omstændighederne tillader og med størst mulig hensynstagen til barnet eller den unges personlige integritet.

Magt tages udelukkende i brug for barnets og ikke gruppens bedste.

Situationer, hvor magtanvendelse kan være straffri

- Barnet er i akut fare
- Barnet forårsager skade mod sig selv, andre eller (andres) ting
- Den ansatte handler i selvforsvar

Beskyttelse af medarbejderne

Arbejdsgiver skal anerkende, at straffelovens bestemmelser vedrørende nødværge og nødret kan finde anvendelse indenfor arbejdsforholdet, og at arbejdsgiveren i forlængelse heraf er forpligtet til at sikre personalet den nødvendige instruktion i arbejdets udførelse jfr. lov om arbejdsmiljø § 17.2.

Nødværge, nødret og vold

- Nødværge (straffeloven § 13 - uddrag)

Stk. 1. Handlinger foretagne i nødværge er straffri, for så vidt de har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb og ikke åbenbart går ud over, hvad der er under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning er forsvarligt.

Stk. 2. Overskrider nogen grænserne for lovligt nødværge, bliver han dog straffri, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse.

Nødværgeren skal således være nødvendig og forsvarlig.

- Nødret (straffeloven § 14)

En handling, der ellers ville være strafbar, straffes ikke, når den var nødvendig til afværgelse af truende skade på person eller gods, og lovovertrædelseren måtte anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.

Nødretten fokuserer på at retfærdiggøre skade på ting.

- Vold (Straffelovens § 244)

Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil tre år.

Vold er en ulovlig magtanvendelse modsat nødret og nødværge, som handlingen kan bedømmes op imod.

Procedure

Lederen er ansvarlig for registrering af episoden som førte til magt-anvendelse og skal sikre orientering og høring af barnet/den unge/-forældre indenfor 24 timer. Skema 1 anvendes.

Lederen vurderer relevans ift. at inddrage jura afdelingen, HR afdelingen, afdelingschef og arbejdsmiljørepræsentant.

Lederen sikrer, at institutionen anvender registreringen til udvikling af den pædagogiske praksis og medarbejdernes arbejdsmetoder, samt forebyggelse af magtanvendelse. Skema 2 og 3 kan anvendes.

Lederen sikrer, at personalet, via den kommunale personalepolitik, har adgang til supervision og om nødvendigt kan få krisehjælp.

Skema 1,2 og 3 findes på www.Læringforalle.nu

Skema 1 registreres i Acadre på barnets sag og i samlingsag på institutionsniveau.

Lay out: Vejen Kommune
Tekst: Retningslinjer vedrørende brug af fysisk magt
Fotos: Vejen Kommune
Tryk: Vejen Kommune
Udgivet: Januar 2020
Ordrenr.: